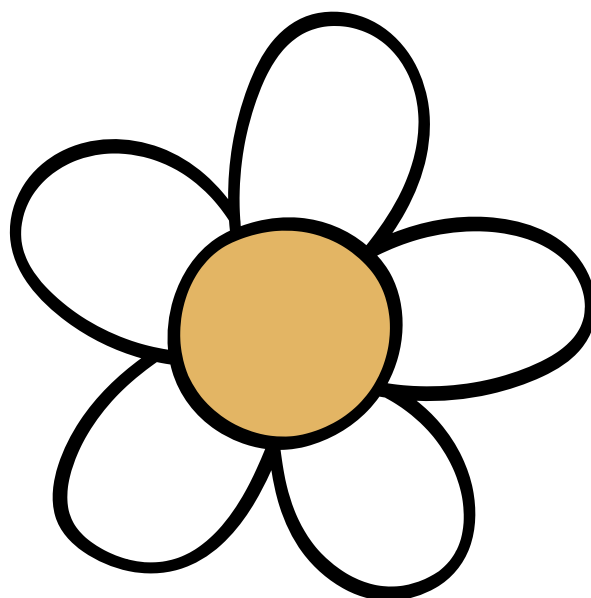

palabre

Brugen af Generativ AI

Blomster & Barrikader

Følgende er et modsvar til et debatindlæg på *SUF Info* & *Debat* vedrørende spørgsmålet: “*Skal vi bruge AI-billeder i SUF til begivenheder og opslag?*”, samt den følgende debat i kommentarsporet. Responsen her er samlet til både indlægget og kommentarsporet, da der ikke synes at være nævneværdig uenighed blandt de analyser, der er forelagt af flere af deltagerne i indlægget. Indlægget og kommentarsporet kan findes her.

Der identificeres grundlæggende tre forskellige argumenter imod brugen af AI i SUF. Jeg vil tillade mig at reducere dem til at omhandle følgende punkter:

1. **Æstetiske og praktiske overvejelser** vedrørende værktøjets (manglende) evne til at generere flotte eller nyttige visuelle produkter.
2. **Klimamæssige omkostninger**, da AI bruger meget energi, og da udvindingen af de metaller og materialer, der er nødvendige, til f.eks. grafikkort, er særdeles miljøskadelig grundet produktionsprocessens intensitet og skala.
3. **Etiske overvejelser** vedrørende brugen af AI-modeller, der af nogle anses for at være skabt under vilkår, som indebærer “tyveri” af materiale – både visuelt og tekstuel – hvilket især skulle ramme “små creators” negativt.

Særligt debatten omkring det tredje punkt har været unuanceret, og netop derfor vil dette indlæg i høj grad fokusere på dette. Før vi går videre til dette punkt, er det dog relevant at nuancere debatten omkring de to første punkter. Nemlig kritikken af de AI-genererede billeders æstetiske værdi, samt de klimatiske konsekvenser.

Æstetisk værdi/praktiske overvejelser

Der kan ikke herske tvivl om, at den umiddelbare æstetiske værdi af AI-billeder i dag ofte er lavere end håndlavet, sirligt kreeret og specifikt materiale.

Men det er også vigtigt at påpege, at det håndtegnede ikke nødvendigvis er *det faktiske alternativ* til AI. Ingen i SUF foretrækker *genereret* materiale frem for et visuelt produkt, der er egenhændigt skabt af et menneske. Det kan dog være en nødvendighed at bruge AI i tilfælde, hvor der ikke er overskud eller evner til at producere eget materiale, eks. som et udgangspunkt for ens egen videre bearbejdning af materialet. Dermed ændrer spørgsmålet sig til at omhandle de praktiske overvejelser ved brugen af AI-billeder frem for et spørgsmål om dets produktionsmetodik. Eksempler på sådanne findes i kommentarsporet:

- om det er ‘pænt’/‘grimt’
- om mediet og motivet er gavnfuldt eller ej for ens kampagne
- stilistiske overvejelser i hensyn til kommunikative intentioner

Denne type overvejelser må anses for at være de samme overvejelser, man har – eller burde have – for grafisk materiale, *uafhængigt* af om det er lavet af mennesker eller AI. SUF har tidligere anvendt visuelle produkter af lav kvalitet, som var lavet af mennesker, til diverse formål. Det, at noget er “grimt”, har altså ikke tidligere været en grund til at undlade at bruge et bestemt visuelt produkt, men i diskursen omkring AI bliver det fremhævet som forskellen til det menneskeskabte produkt og som et argument imod brugen af AI.¹ Samtidig bliver diverse værktøjer gradvist bedre, og hvis de bruges som en del af en arbejdsproces, tror jeg ikke, at man kategorisk kan udelukke muligheden for at lave “gode” grafikker med dem.

¹Her menes blandt andet nogen af de klistermærker der har været lavet og udgivet, som en del af de årlige klistermærkekampagner i SUF. Hvad angår klimatiske effekter, kan det også indvendes at disse klistermærker har været klima/miljø-skadelige per deres ressource-brug relativ til deres “grimhed”. Dette “spild” af ressourcer til at producere “grimme” klistermærker, har altså heller ikke tidligere været begrundelse for ikke at anvende et visuelt produkt.

Kunsten og kunstneren som særegnede

Modviljen mod anvendelsen af AI – hvor bekymring for en udhulelse eller degradering af “kunsten” fremsættes som begrundelse for restriktioner på teknologi – er dog ikke en ny tematik, hvad angår interaktionerne mellem teknologisk innovation og kunstens såkaldte felt. Walter Benjamin adresserer i sin tekst, *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*,² blandt andet fotografiet og lignende midlers evne til reproduktion af kunst og dets effekt på værkets såkaldte *aura* – forstået som værkets unikhed.

One might subsume the eliminated element in the term “aura” and go on to say: that which withers in the age of mechanical reproduction is the aura of the work of art. This is a symptomatic process whose significance points beyond the realm of art. One might generalize by saying: the technique of reproduction detaches the reproduced object from the domain of tradition. By making many reproductions it substitutes a plurality of copies

²Walter Benjamin, *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction* udgivet i *Illuminations*, (redaktør Hannah Arendt; oversat af Harry Zohn fra 1935-essay’et) New York: Schocken Books, 1969 Tilgængelig online

for a unique existence. And in permitting the reproduction to meet the beholder or listener in his own particular situation, it reactivates the object reproduced. These two processes lead to a tremendous shattering of tradition which is the obverse of the contemporary crisis and renewal of mankind. Both processes are intimately connected with the contemporary mass movements. Their most powerful agent is the film. Its social significance, particularly in its most positive form, is inconceivable without its destructive, cathartic aspect, that is, the liquidation of the traditional value of the cultural heritage.³

Opløsningen og fririvelsen af kunst fra traditionens domæne kobler Benjamin til kunstens bevægelse fra det *kultiske* til *den sekulære kult* til reproduktionens tidsalder. Værkets unikhed som værdi værende afhængig af dets integration i traditionen. Benjamin påpeger den historiske kontekstualitet, ikke bare af værket, men også af selve *traditionen*. Fra kunstens oprindelige kultiske værdi koblet til ritualet og afledt af selve eksistensen af værket, uafhængig af om det fremvises eller ej, til den sekulære kults fremvisning som ritual og værdien som koblet til fremvisningen. Benjamin peger på, at i repro-

³Ibid, s. 4

duktionens tidsalder, hvor kunst kan reproduceres, at “(...) mechanical reproduction emancipates the work of art from its parasitical dependence on ritual. To an ever greater degree, the work of art reproduced becomes the work of art designed for reproducibility.”⁴ For Benjamin er nedbrydningen af auraen forbundet med massernes virke.

(...) Namely, the desire of contemporary masses to bring things ‘closer’ spatially and humanly, which is just as ardent as their bent toward overcoming the uniqueness of every reality by accepting its reproduction.(4) Every day, the urge grows stronger to get hold of an object at very close range by way of its likeness, its reproduction. Unmistakably, reproduction as offered by picture magazines and newsreels differs from the image seen by the unarmed eye. Uniqueness and permanence are as closely linked in the latter as are transitoriness and reproducibility in the former. To pry an object from its shell, to destroy its aura, is the mark of a perception whose ‘sense of the universal equality of things’ has increased to such a degree that it extracts it even from a unique object by means of

⁴Ibid, s. 6

reproduction. Thus is manifested in the field of perception what in the theoretical sphere is noticeable in the increasing importance of statistics. The adjustment of reality to the masses and of the masses to reality is a process of unlimited scope, as much for thinking as for perception.⁵

Tesen om at AI undergraver kunstens autenticitet eller er uautentisk, bygger på *romantiske* konceptualiseringer af kunsten som besiddende noget sjæleligt eller at være kvalitativt ophøjet over andre objekter/materie og praksisser *qua* det romantiserede billede af kunsteren som en *følende* aktør eller et genie⁶, der formidler enten (afhængig af den specifikke konceptualisering/tradition) noget følelsesmæssigt eller åndeligt. Eksempelvis finder man i mange religiøse/æstetiske traditioner idéer om kunstneren som værende i stand til at udtrykke ting som *mødet med det guddommelige* på en form, som er

⁵Ibid, s. 5-6

⁶I det 18/19. århundrede (mere præcist under romantikken) i takt med kunstnerens overgang fra status som hof-kunstner til at forsørge sig selv, blev forestillingen om kunstneren som genie især udbredt. Som en del af kunstnerens egen markedsføring af sig selv i dag, ses et lignende mønster, som nu også fremsættes som modsvar til AI-genereret materiale.

utilgængelig for sproget.⁷ Når produktivkræfterne, som tidligere ikke har været i stand til at producere, men kun reproducere grafiske produkter, nu er i stand til at producere grafikker, snarere end at lade det påvirke forståelsen af kunsten, som er nedarvet fra tidligere tider, og at lade det romantiske slør blive fjernet⁸, reagerer mange reaktionært ved at insistere på kunstens hellighed og “ukrænkbarehed”. Sagt anderledes ønsker de at fastholde fortidens idéer om kunstens *særstatus* og *privilegie* over andre produkter af menneskelig arbejdskraft, idéer afledt af fortidens produktivkræfter og vilkår, i en nutid, hvor de undergraves af de materielle forandringer. De ønsker at bevare kunstens status som *fetich*.⁹ I sin værste form i den generelle anti-AI diskurs,

⁷Nogen vil også insistere på en sådan beskrivelse af det æstetiske som værende en *guddommeligheds erfaring* ved subjektets interaktion og dialektik med objektet - at det er i mødet og interaktionen, at det æstetiske er at finde som noget immaterielt - som værende gældende selv udenfor en religiøs ramme (at det ikke nødvendigvis er et møde med gud i abrahamisk forstand, men med en subjekt-objekt overskridelse). Sådanne synspunkter fremsættes af ny-hegelianere, og er stadig gennem-befængt med idealisme *ad nauseam*.

⁸Det romantiske slør kan også sammenlignes med de tematikker, diverse forfattere skrev om i det 19. århundrede, hvad angår affortryllesen af verdenen, som var drevet af udviklingen i industri.

⁹Fetich, et objekt som er genstand for overdreven ærefrygt, som man tillægger overdreven betydning eller blindt forlader sig på.

der florerer, appeleres der direkte til en mere eller mindre eksplicit “kunst”-elite, om at brugerne af AI-værktøjer, som genererer visuelle produkter med dem, ikke forstår “rigtig” kunst eller værdien af den, modsat medlemmerne af denne aflukkede gruppe.

Denne tendens mod særbehandlingen af kunsten kan også kobles til reificeringen af kunsten – som gældende især for de, som behandler den som besiddende et påstået “*undefinerbart mere*” end dens materielle eksistens, der peger mod metafysiske kategorier som uafhængige af det materielle virke. Bevidstheden, eller manglen deraf, om et værk er lavet af et menneske eller en AI, kan operere som et placebo eller nocebo i vurderingen af materialets “kunsthed” og dets *effekt* på beskueren – en vurdering der bygger på illusionen om særegnethed.

At der opererer to reificeringer i det specifikke spørgsmål om kunst og AI, skaber også uklarhed i diskussionen. Feticheringen af kunst og reificeringen af teknologi resulterer i en dobbelt tilslørelse af fænomenet. Idet der gælder for begge, at produktivkræfterne og produktionsforholdene, der ligger bag, tilsløres og skjules til

Sagt anderledes: objekter lavet af menneskelig arbejdskraft, men som fremstår som *fremmede* for dem. Eks. er korset et fetich, hvori kristne ser det som et *fremmed* objekt (der indeholder en forbindelse til gud). Deres egen aktivitet står som en fremmed kraft over/overfor dem.

fordel for, at produktet, kunst/grafik og AI står som havende agenser separate fra kapitalismens logik og sociale relationer, som ligger bag dem – hvilket de ikke har, de besidder ikke deres egne agenser i sig selv, men kun den som udøves af mennesker gennem dem. Som teknologihistorikeren Leo Marx udtrykker det for teknologi begrebet med inspiration fra Georgy Lukacs:

As I have argued, the generality of the word [technology] —its lack of specificity, the very aspect which evidently enabled it to supplant its more explicit and substantial precursors—also made it peculiarly susceptible to reification. Reification, as the philosopher George Lukacs famously explained, is what occurs when we endow a human activity with the characteristics of a thing or things. It thereby acquires, as he put it, “a ‘phantom-objectivity,’ an autonomy that seems so strictly rational and all-embracing as to conceal every trace of its fundamental nature: the relation between people.” In contemporary discourse, private and public, technologies are habitually represented by “things”—by their most conspicuous artificial embodiments: transportation technology by automobiles, airplanes, and railroads; nuclear technology by reactors, power plants, and bombs;

information technology by computers, mobile telephones, and television; and so on. By consigning technologies to the realm of things, this well-established iconography distracts attention from the human—socio-economic and political—relations which largely determine who uses them and for what purposes.¹⁰

Det er denne tingsliggørelse, som også skjuler for de socio-tekniske systemer, som muliggør de enkeltvise instanser. Hvad angår produktivkræfternes evne til at reducere arbejdsbyrden, som vil blive behandlet mere fyldestgørende senere, har mange i anti-AI-diskursen også påpeget allokeringen af arbejde til AI som et negativt underforstået, at det er allokeringen af *attraktivt* arbejde til en maskine frem for et menneske – som påvirker kunsterens vilkår. Allokeringen af *uattraktivt* arbejde (som eksempelvis fysisk manuelt arbejde) gennem automatisering påvirker også arbejdere, som har *uattraktive* jobs, og deres vilkår på samme måde – men dette adresseres ikke, og fokuset forbliver i stedet på AI'ens effekt på kunstneren. Denne stærke reaktion på AI'ens udvikling – set i lyset af, at automatisering

¹⁰Leo Marx, "Technology: The Emergence of a Hazardous Concept" i *Technology and Culture*, Volume 51, Number 3, July 2010, s. 576

tidligere kun har kunnet automatisere fysiske (og ofte repetitive) arbejdsopgaver, som ofte var varetaget af eksempelvis ufaglærte, som historisk har været anset som værende *lavere* end de intellektuelle og kunstneriske erhverv – *støder* tydeligvis disse segmenter, som tidligere ikke har været vant til en sådan direkte effekt af produktivkræfternes udvikling på deres evne til at sælge deres arbejdskraft. Det rejser da spørgsmålet om, hvorfor dette segment skal *privilegeres* i sammenligning med andre erhverv, gennem legale restriktioner på brugen af produktivkræfter, erhverv som allerede flere gange er blevet påvirket af automatiseringen? Dette spørgsmål vil blive adresseret i det senere segment om produktivkræfternes effekt på arbejdsbyrden.

Arbejdere i den kreative industri har mange forskellige og diverse arbejdsvilkår, især hvis man forholder sig til arbejdere, og ikke småborgerlige kunstnere (som formår at operere som selvstændige¹¹). Indtil nu er der ikke blevet opereret med en klargørelse af kunstnerens definition, men i stedet har det været brugt vagt uden at forholde sig til klassetilhørsforholdet. Mange som arbejder i kulturindustrien har diverse arbejdsbyrder grundet arbejdsfordelingen rangerende fra scenetekni-

¹¹For ikke at nævne de installationskunstnere, som er afhængige af at kunne ansætte håndværkere og købe arbejdskraft for produktionen af deres “kunst”.

kere, skuespillere, manuskriptforfattere, etc. Hvad der specifikt menes med kunstner, må klargøres for at kunne behandle emnet. I diskursen omkring AI og kunstnere i SUF har det omhandlet primært visuelle produkter, så under antagelsen af, at kunstnere her betyder producenter af visuelle produkter, ville deres relation til produktet af deres arbejde og produktionsmidlerne være det afgørende, om der er tale om arbejdere eller småborgere. I diskursen opereres der, som nævnt tidligere, en idé om attraktiviteten af kunstnerens arbejde og dets særegenhed som udtryk for kunstnerens skaberevne/self-expression som unik. Vagheden heri tyder på, at det er kunstneren, som skaber sin kunst for at skabe og “udtrykke sig selv”, den romantiske forestilling, og som formår at (være så heldig at) gøre det som sit levebrød. Det er kunstneren som privilegeret og som småborger (qua sin status som selvstændig forretnings-ejer, der ejer og sælger produktet af sin og sommetider andres arbejdskræft).

Hvad angår arbejdere i den kreative sektor (grafikere, multimedie, etc.) er den påståede *attraktivitet* derfor ikke bare undergravende af deres kampe for arbejdsvilkår, men bliver det især, når det omtales som et *privilegie* bare det at besidde et sådant erhverv – idet at det tilslører og skjuler deres egentlige arbejdsvilkår. Især dette

bygger på en forestiling, som ikke differentierer mellem arbejdere i kreative fag og småborgerlige kunstnere.¹²

Klimatiske effekter

De klimatiske omkostninger ved AI er – for nuværende – unægteligt store. Dette faktum er der ingen grund til at anfægte, og det vil ikke blive uddybet yderligere her. Det interessante spørgsmål er, hvad vi som socialistisk organisation, der ultimativt kæmper arbejderens kamp, bør gøre ved denne konstatering.

Der skal ikke herske tvivl om, at den reelle kilde til miljødelæggelse er den kapitalistiske produktionsmåde, ikke teknologien i sig selv. Teknologien øger produktiviteten og kan lette arbejdsprocesserne, men under kapitalismen, hvor profitstyring er det altomsluttende princip, intensiveres udnyttelsen af både arbejdskraft og ressourcer.

¹² Arbejdere i den kreative sektor som værende eksempelvis grafikere, skribenter, scenekonstruktører, tegnere ved animationsstudier, etc. som også møder diverse udfordringer i deres arbejdsvilkår og miljø, eks. de arbejdere i animationsindustrien, “(...) Animators, the talented artists who breathe life into these stories, are woefully underpaid, overworked, and face constant job insecurity. (...) the systemic problems plaguing the animation industry worldwide.” i *The State of Animation: A Global Crisis of Underpaid, Overworked Talent*

Mange såkaldte “grønne” klimapolitikker har en moralistisk drejning, der kræver personlige ofre og afsavn – særligt fra arbejderklassen – uden at ændre de grundlæggende magt- og ejendomsforhold. Hvis brugen af AI, rent hypotetisk, gavner arbejdernes kamp, ville det så ikke være reaktionært at modstride sig brugen af den? Afvisning af *det nye* rammer de bredeste lag, ikke kapitalen. Når visse teknologier forbydes, pålægges proletariatet blot en ekstra byrde – eksempelvis i form af undertrykkelse af partiets organiske aktivitet – mens kapitalisterne fortsætter deres profitræs i nye klæder (f.eks. via “grønne” investeringsfonde eller CO2-kvoter).

Romantiske idéer om “tilbage til naturen” er heller ikke brugbare som argument. Forsøg på at opgive industrielle eller avancerede teknologier ignorerer, at netop disse teknologier historisk har været nødvendige i udviklingen af vores produktivkræfter. At forkaste teknologien efterlader blot den underliggende udbytning intakt og sætter arbejderklassen i en mere sårbar position. SUF bør repræsentere den reelle bevægelse, ikke blot drømme sig tilbage til en tilstand, der ikke har rodfæste i samtidens produktionsforhold.

Brugen af ordet “forsøg” er her kritisk: SUF’ernes ideal om at forkaste ny, klimabelastende teknologi er blot en tom utopi, der ikke engang forholder sig til præmis-

serne, der har skabt vores samtid. Vi skulle forestille at repræsentere den reelle bevægelse. I stedet reduceres vi, i kommentarsporet, til en idealistisk advokering for status quo ante.

Den private ejendomsret

Tyveri – respekt for ejendomsret?

Hvad angår “små creators” og de forskellige aktører af varierende størrelse (bogudgivere, små/store kunstnere, filmproducenter, rettighedsholdere osv.), som mener, at deres ophavsrettigheder bliver krænket af AI-producenterne – og som derfor søger enten kompensation gennem royalties eller licensering – er det her, det “kontroversielle” ved at insistere på at “boykotte” AI-modeller af hensyn til ophavsrettigheder, for mig ligger.

“Små creators” er en relativt vag betegnelse, når man ikke fremsætter en bestemt definition og afgrænsning af gruppen. Jeg kommer derfor også til at behandle det ret bredt, da det er spørgsmålet om respekt for ejendomsret, jeg her vil fokusere på. Tyveri kan defineres som et brud på ejendomsretten.

Spørgsmålet handler om den lille creators ejerskabsforhold til produkterne af sin arbejdskraft. Hvis vi antager,

at den lille creator (hvis det faktisk er et enkelt individ, som med sin egen arbejdskraft skaber produkterne) søger compensation, er det ikke i form af løn for solgt arbejdskraft, som vi kender fra kapitalist/arbejder-relationen. I stedet handler det om licensering eller royalties i kraft af ophavsretten til produktet.

Den lille creator er ikke i en arbejder/arbejdsgiver-relation med AI-producenterne. Den compensation, de søger, er ikke en løn, men specifikt en compensation for brud på deres intellektuelle ejendomsret (ophavsret). Der er tale om en kontinuerlig compensation, ikke bare for den arbejdskraft, der er udøvet, men også for ejerskabet over denne “kapital” – hvis vi altså forstår materialet, der bruges i datasættene, som råmaterialer i produktionsprocessen af AI-modeller.¹³

Det kan selvfølgelig være ærgerligt for små creators, som har gjort deres portfolio tilgængeligt på internettet, at se deres materiale optaget i et dataset, hvorved modeller nu kan producere grafikker i “deres stil” og dermed

¹³Et råmateriale, der iøvrigt heller ikke bruges op eller forgår i processen. Og som deres søges compensation for brugen af kontinuerligt. Ejeren af rettighederne til kunstværkerne brugt, kan være kunstneren eller en som har købt rettighederne af kunstneren. Kompensation i form af royalties, er ikke et salg af den intellektuelle ejendom, men istedet sammenlignlig med en lejekontrakt på retten til at bruge et værk som materiale.

konkurrere med dem. Frygten er, at små creators ikke kan konkurrere med modellerne, og at det skader deres indtægtskilder (f.eks. når købere ikke længere vil betale for en kommission eller ansætte dem, men i stedet bruger en AI-model). Spørgsmålet er dog, hvad der adskiller en AI fra et menneske, der kopierer en given stil. Det kan ligeledes skade en creators indtægt, hvis et andet menneske kopierer stilen til en billigere pris.

Forskellen mellem AI-genereret grafik og en menneskeskabt kopi er det, der skal vises for at argumentet om ikke at bruge AI af hensyn til ophavsret holder. Et eksempel: “Tegner A” er kendt for at lave smukke illustrationer i en bestemt stil og laver grafikker på bestilling til prisen x . “Aftager/køber C” er ikke interesseret i at betale pris x og finder i stedet “Tegner B”, som kan kopiere stilen og lave en grafik til prisen $y = x \div 2$. “Tegner A” har i praksis ikke nogen beskyttelse mod denne konkurrence ud over ophavsretten, som potentielt kan bruges til at beskytte deres indtægt ved at hævde et monopol på stilen (hvis stilen da overhovedet er dækket af ophavsretten). I det tilfælde at “Tegner A” har ophavsretten og afledt heraf et monopol på stilen, kan “Tegner A” gennem statsapparatet og retssystemet udøve sin magt over for “Tegner B” gennem retssager om erstatningskrav, som skader “Tegner B”’s indtægt og livssituation, og forhindre produktionen af grafik/kunst – hvis ikke

denne produktion finder sted og godkendes af “Tegner A”, underforstået at produktion forbydes, hvis ikke det genererer profit til dem enten gennem køb direkte ved dem eller ved betalingen af royalties fra “Tegner B” til “Tegner A”. Sagt anderledes, at “Tegner A” tilrager sig en andel af den værdi, som “Tegner B” producerer, i kraft af “A”’s ejerskab og ikke i kraft af “A”’s arbejde.

Om kopisten er et andet menneske, et firma eller en AI, ændrer ikke på den økonomiske konkurrence. Forskellen på om “Tegner B” er et menneske eller en AI, består i produktionens hastighed og skalaen, som begge påvirker prisen af arbejdskraften – og derved også profitten. Samtidig kunne man også indvende, at de forskellige abonnementer på AI-modeller går til at betale lønninger – primært til ingeniører i Vesten, men i mindre grad også til datalabellere i det globale syd, der ofte arbejder under direkte horrible vilkår (som eksemplet med OpenAI’s brug af datalabellere i Kenya, der tjente 2 USD i timen).¹⁴ Under et system med konkurrence og kunstig mangel er det ikke ophavsretten, der skal afgøre, hvor ressourcerne bør gå. I alle tilfælde er der tale om profitgenerering baseret på ejendomsret.

¹⁴TIME magazine (18. januar 2023), *OpenAI Used Kenyan Workers on Less Than \$2 Per Hour to Make ChatGPT Less Toxic*, link. Det rejser da også et spørgsmål om deres berettigelse til kompensation.

Argumentet om at det er “tyveri”, kan ses som en parallel til småborgerlige foretagender, der udkonkurreres under kapitalismen i tendensen mod monopol. Proletariseringen af f.eks. middelklassen/de småborgerlige betyder dog ikke, at vi som socialister skal støtte småborgerlige interesser. Vi forsvarer ikke de småborgerlige i deres kamp mod storkapitalen, hvis det betyder, at vi skal anerkende den private ejendomsret. **Dette skal ikke tages som en kategorisk karakteristik af alle små creators som småborgerlige** – men pointen er, at en kamp for “respekten for ophavsretten” og privat ejendomsret for disse “små” creators i sin kerne er et småborgerligt projekt.

At søge “fair” compensation på baggrund af ophavsretten er også reformistisk i den forstand, at man forsøger at forbedre fordelingen inden for kapitalismen – snarere end at udfordre selve det private ejerskab og den profitlogik, det bygger på. At produktion bliver muliggjort af maskiner og automatisering, er *ikke* et problem i sig selv, men et problem under kapitalismen, hvor arbejdsløshed betyder, at man mister adgangen til basale ressourcer. Ophavsretten er derfor kun “nødvendig” inden for kapitalismens rammer – og en kategorisk respekt for den er systembevarende. Udviklingen af produktivkræfterne bør tværtimod muliggøre en reduceret arbejdsbyrde og give mennesket

mere frihed (til eksempelvis at forfølge andre mål som kunstnerisk udfoldelse, etc., frem for arbejdet),¹⁵ men under kapitalismen bruges fremskridtene i stedet til profitmaksimering og udbytning.¹⁶ De produktionsmidler, som udvikles under kapitalismen, udfordrer de produktionsforhold, de produceres under.

¹⁵Eksempelvis Marx's kommentar i 'The German Ideology, hvor han beskriver friheden i aktivitet i det kommunistiske samfund i modsætning til fastlåelsen af aktivitet under kapitalismen. "(...) while in communist society, where nobody has one exclusive sphere of activity but each can become accomplished in any branch he wishes, society regulates the general production and thus makes it possible for me to do one thing today and another tomorrow, to hunt in the morning, fish in the afternoon, rear cattle in the evening, criticise after dinner, just as I have a mind, without ever becoming hunter, fisherman, herdsman or critic. (...) " ?Adorno/Horkheimer? lavede en lignende fordring, at den øgede produktivitet via dens mulliggørelse af at kunne tilfredstille samfundets behov (socialt nødvendigt arbejde) ved brug af en langt lavere mængde af menneskelig arbejdskraft betød, at han glædeligt ville udskifte sin fuldtids professor-stilling med at skulle være elevator dreng 2 timer om dagen, hvis det betød han havde resten fri til lige det han havde lyst til at fortage sig.

¹⁶Udviklinger i produktivkræfterne udfordrer de produktionsforhold, de udvikles under. Denne pointe finder man bl.a. i Det Kommunistiske Manifest. Rose Luxembourg i "Reform eller Revolution" påpeger også fagforeningers modstand mod teknologisk udvikling som værende en reaktionær tendens som er bevarende af lønarbejdet.

(1) In the development of productive forces there comes a stage when productive forces and means of intercourse are brought into being, which, under the existing relationships, only cause mischief, and are no longer productive but destructive forces (machinery and money); and connected with this a class is called forth, which has to bear all the burdens of society without enjoying its advantages, which, ousted from society, is forced into the most decided antagonism to all other classes; a class which forms the majority of all members of society, and from which emanates the consciousness of the necessity of a fundamental revolution, the communist consciousness, which may, of course, arise among the other classes too through the contemplation of the situation of this class. (...) (3) In all revolutions up till now the mode of activity always remained unscathed and it was only a question of a different distribution of this activity, a new distribution of labour to other persons, whilst the communist revolution is directed against the preceding mode of activity, does away with labour, and abolishes the rule of all classes with the classes themselves, because it is carried through by the class which no longer counts as a class in society, is not recognised as a

class, and is in itself the expression of the dissolution of all classes, nationalities, etc. within present society; (...)¹⁷

At modvirke udviklingen af produktivkræfterne er derfor også et forsøg på at modarbejde *proletariseringen*. Udviklingen som også undergraver de nationale afgrænsninger af arbejderklassen. At bevare og insistere på arbejderens "*identitet*" mod at blive undergravet er at insistere på fastholdelsen af klasser og deres fastfrysning i form og arbejdsbyrde.¹⁸

The further the separate spheres, which interact on one another, extend in the course of this development, the more the original isolation of

¹⁷Karl Marx. "The German Ideology - Part I: Feuerbach. Opposition of the Materialist and Idealist Outlook D. Proletarians and Communism" (1845). Tilgængelig online.

¹⁸Det at behandle klasse som en identitetsmarkør, og ignorere dets fundament som ligger i den økonomiske sfære - er at forskyde det fra sit ophav i den økonomiske relation og definition af arbejderklassen som værende defineret ved salget af deres arbejdskraft og manglen på ejerskab over produktionsmidlerne - økonomiske definitioner som er faktuelle kontra identitets markørens subjektive faktorer. Sagt anderledes man er ikke en arbejder blot fordi man *føler* sig som en, man er arbejderklasse i kraft af sin ejerrelation til produktionsmidlerne, salget af sin arbejdskraft og sin rolle i (re)produktionen.

the separate nationalities is destroyed by the developed mode of production and intercourse and the division of labour between various nations naturally brought forth by these, the more history becomes world history. Thus, for instance, if in England a machine is invented, which deprives countless workers of bread in India and China, and overturns the whole form of existence of these empires, this invention becomes a world-historical fact. Or again, take the case of sugar and coffee which have proved their world-historical importance in the nineteenth century by the fact that the lack of these products, occasioned by the Napoleonic Continental System, caused the Germans to rise against Napoleon, and thus became the real basis of the glorious Wars of liberation of 1813.¹⁹

Selvom udviklingen af produktivkræfterne kan have en negativ effekt på arbejderklassen “midlertidigt”²⁰, er

¹⁹Karl Marx. “The German Ideology” - “B. The Illusion of the Epoch”, tilgængelig online.

²⁰Her ikke forstået som i den “midlertidighed”, som Marx kritiserer de borgerlige økonomer for i Kapitalen (Bind 1, del 4, kapitel 15, sektion 5-6), hvor Marx pointerer, at “the spinning jenny” førte til, at tusindvis af vævere sultede ihjel (især i Indien), og at det blev en permanent effekt for disse arbejdere. Marx’ kritik

det stadig udviklingen af disse historiske forhold, som driver den materielle frigørelse.

(...) Nor will we explain to them that it is only possible to achieve real liberation in the real world and by employing real means, that slavery cannot be abolished without the steam-engine and the mule and spinning-jenny, serfdom cannot be abolished without improved agriculture, and that, in general, people cannot be liberated as long as they are unable to obtain food and drink, housing and clothing in adequate quality and quantity. "Liberation" is an historical and not a mental act, and

af de borgerlige økonomers tro på, at den "midlertidige" arbejdsløshed blev opgjort gennem at det nyfundne kapitaloverskud ville blive brugt til at genansætte selvsamme arbejdere, hvor maskineriet havde erstattet dem (eks. håndspindere i tekstilindustrien). Marx pointerede det som værende en illusion med den virkelige effekt af erstatning værende, at det nyfundne kapitaloverskud blev brugt til at berige fortagets ejere mens de nu arbejdsløse sultede ihjel. Dette værende endnu en af modsigelserne under kapitalismen, at på trods af forøgelsen af mængden af materielle goder, at elendigheden alligevel forekommer. Den midlertidighed, der her menes er ikke den som Marx kritiserede, men i stedet ment som i kapitalismens midlertidighed som periode på den historiske scene – at udviklingens negative effekt er ligeså midlertidig eller permanent, som kapitalismen er det eller må vise sig det, idet at det ikke er maskinen, men dens anvendelse under kapitalismens rammer, som negativt påvirker arbejderen.(ibid)

it is brought about by historical conditions, the development of industry, commerce, agriculture, the conditions of intercourse... [the rest of the manuscript is missing]²¹

Udviklingen af AI er blot den nyeste udvikling i en lang række af udviklinger under kapitalismen – at vende tilbage til en tidligere tids status quo, at forsøge at omgøre/undo historiske udviklinger for at vende tilbage til en tidligere tid er et reaktionært projekt. De engelske luddites' (trods deres status som tekstilarbejdere) forsøg på at forhindre brugen af maskineri, ville hvis det havde været succesfuldt også betydet, at udbredelsen og muligheden for at gøre bedre klæder tilgængelige for arbejderklassen på en global skala ville være blevet udelukket.²² Introduktionen og udviklingen af produktivkræfterne sænker mængden af arbejdskræft nødvendig for at producere \$x\$ mængde af produkter. AI er som nævnt blot endnu en udvikling, og den adskiller sig ikke

²¹ibid, tilgængelig online.

²²Introduktionen af traktoren sænkede også behovet for arbejdskraft i landbruget gevaldigt og betød, at mange bønder og små landmænd blev proletarisere – og måtte finde lønarbejde. Derfor skulle man ikke være imod traktorens brug for at bevare de politisk ofte reaktionære smålandmænd og beskytte deres profit i deres konkurrence med de fremvoksende store farmer-kapitalister.

fra de tidligere i dette hensyn til at sænke mængden af arbejdskraft nødvendig. Hvis man opererer med et forbud mod alt, som sænker mængden af arbejdskraft nødvendig for produktion, så ville følgende gælde af partikulære begrundelser afledt af et sådant kategorisk forbud: InnovationBegrundelse i partikulær form: mail, telefonopkald, SMS, online chat da det tager jobs fra postbudsymaskiner da det tager jobs fra syerskers selvscan i supermarkeder, drive-throughs i fast-food-restauranter da det tager jobs fra kassepersonale traktorer, mejetærskere, vandsprinklerer da man ikke længere har brug for mere end 60 % af befolkningen til at gå og passe markerne og høste dem Samlebåndet da det muliggør en langt større produktion på en enkelt fabrik, frem for mange små og langsomme værksteder

Pointen værende her at man ved et sådant forbud, *de facto* ville forbande arbejdere til evigt at begå sig i det samme manuelle arbejde til evig tid, med samme lave mængde af fritid og mangel på materiel velstand (velstand som kun muliggøres gennem produktivkrafterne og den øgede produktivitet), og derved mangel på mulighed for at forfølge andre aktiviteter. Fritsættelsen af arbejderklassen udelukkes derved.²³ Yderligere igno-

²³ At nævne her er eksempelvis også udviklingen af midler, som har lettet den reproduktive og traditionelt set ulønnede arbejdsbyrde i hjemmet. Midler som vaskemaskinen, tørretumbleren,

rerer det, at disse udviklinger af produktivkræfterne er arbejdskræft akkumuleret i form af kapital og materiel rigdom, som muliggør socialismen som et andet system.

Insofar as trade unions can intervene in the technical department of production, they can only oppose technical innovation. But here they do not act in the interest of the entire working class and its emancipation, which accords rather with technical progress and, therefore, with the interest of the isolated capitalist. They act here in a reactionary direction. (...) On the other hand, the effort of the labour unions to fix the scale of production and the prices of commodities is a recent phenomenon. Only recently have we witnessed such attempts—and again in England. In their nature and tendencies, these efforts resemble those dealt with above. What does the active participation of trade unions in fixing the scale and cost of production amount to? It amounts to a cartel of the workers and entrepreneurs in a common stand against the consumer and especially rival

det elektriske komfur, støvsugere, køleskabet, etc. En arbejdsbyrde som historisk set i mange samfund har været allokeret til kvinder.

entrepreneurs. In no way is the effect of this any different from that of ordinary employers' associations. Basically we no longer have here a struggle between Labour and Capital, but the solidarity of Capital and Labour against the total consumers. Considered for its social worth, it is seen to be a reactionary move that cannot be a stage in the struggle for the emancipation of the proletariat, because it connotes the very opposite of the class struggle.²⁴

Indførelsen af begrænsninger på brugen af produktivkræfter er derfor ikke vejen at gå. Evnen til at tilbageholde materielt produceret rigdom for at generere og forøge efterspørgslen er allerede et fænomen og en strategi, man ser under kapitalismen til at maksimere profit og tilrage sig yderligere magt. Sagt anderledes – efterspørgsel skabt ved en kunstig reduktion i udbud.

Ejerskab og anerkendelse

Communism is for us not a state of affairs which is to be established, an ideal to which reality [will]

²⁴Rosa Luxembour, Reform or Revolution. Udgivet af Foreign Languages Press (tilgængelig online) s. 22-23.

have to adjust itself. We call communism the real movement which abolishes the present state of things. The conditions of this movement result from the premises now in existence.²⁵

Invendelsen at kapitalisten stjæler den rigdom, som arbejderen producerer, og at arbejderen er den sande indehaver af retten til produktionsmidlerne og den rigdom, som den enkelte arbejder producerer ved sin arbejdskraft, og at man derfor er imod “tyveri”, kan tilsløre arbejderklassens ejerskab for den enkeltes ejerskab. Denne tilslørelse er eksempelvis, hvis arbejderen blot overtager kapitalistens rolle i en markedsøkonomi, eks. ved de “syndikalistiske” forslag nogle anarkister tilslutter sig, hvori at produktionsmidlerne er kollektiviserede og fælleseje, men den enkelte arbejder ejer produktet af sin arbejdskraft og bringer det til markedet – og faciliterer sine relationer gennem markedet. En sådan model forholder sig ikke til, hvorledes den aktuelle produktionsproces faktisk forløber for langt den største del af varer, idet at den ignorerer arbejdsforde-

²⁵Karl Marx, The German Ideology, Idealism and Materialism. Tilgængelig online. Relevant at holde i mente i enhver diskussion, som forsøger at definere specificiteter af, hvorledes socialisme/kommunisme endegyldigt vil udtage sig i form. At det ikke er ved et forsøg på en indførelse af en idealisme i virkeligheden, men tværtimod ved negationen af den eksisterende orden.

lingen. Det er relativt få produkter, hvori at en enkelt arbejder er den *eneste* involveret i produktionen af et produkt og derfor ville kunne være ejer af den samlede mængde af arbejdskraft lagt i produktet. Samlet set findes sådanne produktioner slet ikke, idet at en hver produktion bygger oven på de produktionsmidler og forhold, som tidligere generationer har opbygget. Selv under antagelsen af at ignorere denne faktor, ville en sådan organisering, hvori arbejderen stadig faciliterer sine relationer til andre gennem en markedsdynamik, hvori privat ejendom er bevaret – stadig vise sig problematisk, hvis man insisterer på den som en permanent status (som endemål). Problemet består i, at i en sådan organisering, ville tegneren/kunsteren stadig besidde den magt, som blev beskrevet i eksemplet med “Tegner A” og “B”, hvor “A” kan begrænse “B”’s mulighed for at producere og derved gennem sin private ejendomsret²⁶ udøve kontrol over andres arbejdskraft og produktet/udbyttet af andres arbejdskraft.

Hvis man antager, at kunstnerens mulighed for at være kunstner og praktisere det som levebrød altid på tværs af produktionsforhold, vil afhænge af efterspørgsel, ope-

²⁶Privat ejendom er forstået som separat fra personlig ejendom, det kendetegnende ved privat ejendom som værende dets evne til at generere profit ved besiddelsen af den – og kontrollen det giver over andre.

rerer man med, at fastlåsningen til en eksklusiv sfære af aktivitet som nødvendig for at garantere sine livsvilkår, vil bestå på tværs af de materielle vilkår. Den mulighed for frigørelse fra lige præcis dette, som Marx ellers så ligge i det kommunistiske samfund i kraft af ophævelsen af kapitalismens produktionsforhold.

Division of labour and private property are, moreover, identical expressions: in the one the same thing is affirmed with reference to activity as is affirmed in the other with reference to the product of the activity. Further, the division of labour implies the contradiction between the interest of the separate individual or the individual family and the communal interest of all individuals who have intercourse with one another. And indeed, this communal interest does not exist merely in the imagination, as the “general interest,” but first of all in reality, as the mutual interdependence of the individuals among whom the labour is divided. And finally, the division of labour offers us the first example of how, as long as man remains in natural society, that is, as long as a cleavage exists between the particular and the common interest, as long, therefore, as activity is not voluntarily, but naturally, divided, man’s own deed becomes an

alien power opposed to him, which enslaves him instead of being controlled by him. For as soon as the distribution of labour comes into being, each man has a particular, exclusive sphere of activity, which is forced upon him and from which he cannot escape. He is a hunter, a fisherman, a herdsman, or a critical critic, and must remain so if he does not want to lose his means of livelihood; while in communist society, where nobody has one exclusive sphere of activity but each can become accomplished in any branch he wishes, society regulates the general production and thus makes it possible for me to do one thing today and another tomorrow, to hunt in the morning, fish in the afternoon, rear cattle in the evening, criticise after dinner, just as I have a mind, without ever becoming hunter, fisherman, herdsman or critic. This fixation of social activity, this consolidation of what we ourselves produce into an objective power above us, growing out of our control, thwarting our expectations, bringing to naught our calculations, is one of the chief factors in historical development up till now. (The German Ideology).

Under indvendelsen af at arbejderen skal eje produktionsmidlerne og alt udbytte (forstået som produkterne af sin arbejdskraft), rejser det også et spørgsmål om forsyningskæder, og hvorvidt ejerskab kan insisteres på gennem hele kæden. Eksempelvis hvad angår de arbejdere, der producerer AI-modeller, har de ret til at eje og bruge de modeller, som de producerer ved deres egen arbejdskraft? Eller hvad angår kunstnerens brug af maling og lærred? At "råmaterialer" bruges i produktionsprocessen er et vilkår for produktion – arbejdskraften ydes på et materiale, som selv allerede kan være forbeholdt – er heller ikke et nyt element, men snare en del af arbejdsdelingen i produktionen. Hvis man opstiller manglen på anerkendelse af inspirationskilde eller citation som værende det, der adskiller AI's fra menneskelige aktører, er der igen tale om en forskelssætning, der ikke holder under undersøgelse. Størstedelen af kunstnere producerer ikke lange lister over, hvilket materiale der har inspireret dem eller et givent værk – det er derfor ikke manglen på anerkendelse af inspirationskilder, som udgør forskellen mellem den menneskelige kunstner og AI'en. Hvis noget, kan det indvendes, at datasættene og træningsalgoritmerne for AI's faktisk kan deles og gøres offentligt tilgængelige, således at man præcist kan vide, hvilket materiale AI'ens statistiske model er udarbejdet med, selvom man ikke

nødvendigtvis kender den præcise modelvægts resultat fra det enkelte værk til et givent output – i modsætning til kunstneren, hvis samlede datasæt af kunstværker, som de har set gennem deres liv, ikke er muligt at gøre tilgængeligt, og på lignende vis er det ikke muligt at vise en klar relation mellem et input til et output. At insistere på, at det problematiske består i manglen på anerkendelse, rejser da også spørgsmålet om, hvis citation og henvisning blev lavet, ville det da være okay at anvende AI, hvis blot denne formelle anerkendelse blev tilfredstillet? Segmenter aktive i anti-AI-diskursen ville næppe være tilfredse, hvad angår blot formel anerkendelse som kompensering af hensyn til deres insistens på økonomisk kompensering. Hvad angår eksempelvis spørgsmålet om “fair use”-klausuler i ophavsret, som AI-producenterne for øjeblikket bruger i diverse retssager som forsvar, viser, at det ikke blot er den formelle, men også en økonomisk anerkendelse af deres ejerskab som rettighedsholderne søger.²⁷

Hvis vi igen bevæger os uden for feltet af produktion, som opererer under intellektuel ejendomsret, og kigger på andre produkter af menneskelig arbejdskraft, finder

²⁷Bemærk her, at ejeren af ophavsretten til et givent materiale ikke nødvendigvis er producenten af selve materialet, idet at det ligesom anden ejendom er muligt at sælge rettighederne til materialet.

vi overordnet igen heller ikke, at princippet om anerkendelse praktiseres andre steder. Kækt sagt finder vi ikke, at mursten brugt til at bygge et hus har indgraveret navnene på alle de arbejdere, hvis arbejdskraft ligger i den enkelte mursten og huset samlet – fra udvindelsen af ler til transporten af leret til brændingen af leret og så videre til det endelige hus. En sådan kæde af anerkendelse ville kunne trækkes *ad infinitum*, som viser umuligheden af dens eksistens – igen er der tale om et princip, som bygger på en idé om kunstens *særegenhed*, idet få andre produkter end dem under intellektuel ophavsret behandles således.²⁸ At sige at AI-faciliteret produktion er tyveri som resultat af dets brug af et “råmateriale”, er altså ikke et særtegn, som adskiller det fra andre produktioner, og den kategoriske insisteren på at det er tyveri, holder heller ikke – under den hypotetiske situation af at AI-producenterne (OpenAI, Microsoft og andre tech-giganter) faktisk køber kunsten af kunst-

²⁸Det kan sågar indvendes, at anvendelsen af idéen om intellektuelle produkter som endegyldigt kun værende produktet af den enkeltes arbejdskraft, selv i dette tilfælde er fejlagtig. At selv forfatteren, kunstneren eller videnskabspersonen, der sidder alene i et rum med sine redskaber, stadig er afhængig af andres arbejdskraft, der har produceret hendes livsvilkår, værktøjer og de intellektuelle produkter og teknikker, som hun bruger i udarbejdelsen af sit produkt - det “sociale” ophørere ikke blot at mennesket sidder og arbejder “alene”.

nere for engangsbeløb – er de da fritstillet til at gøre og bruge den kunst, som de vil, evt. i et datasæt, hvis blot denne handel gennem markedet har fundet sted? Dette synes ej heller at være konsistent med de punkter rejst i anti-AI-diskursen – medmindre man holder handler i markedet som værende foretaget under “frie omstændigheder” og som “frivillige” transaktioner af ejerskab.²⁹ Som det indledende citat for dette afsnit også pegede på, skal man være forsigtig og forsøge at undgå at definere, hvordan “socialisme” endegyldigt vil se ud, hvis man ikke ønsker at ende i idealisme – dette ikke bare for samfundsindretningen, men også for udtalelser om *evige og uforanderlige værdier* på tværs af produktionsforhold.

“Etisk forbrug” under kapitalisme

Selvom nogen vil trække tesen “*der findes intet etisk forbrug under kapitalismen*” til et ekstremt sted, er den stadig relevant. For hvis man afviser AI-grafik af hensyn

²⁹Friheden i handlen og antagelsen af at enhver interaktion på markedet er frivillig – er klassiske liberale antagelser, som diverse socialistiske tænkere har angrebet og vist, hvorledes det er illusionært – eks. at arbejderens salg af sin arbejdskraft finder sted, da uden salget ville de være dømt til at blive afskåret de ressourcer, som de har brug for for at opretholde deres liv – altså under tvang snarere end af fri vilje.

til “små creators”, men i stedet bruger *gratis* stock-fotos, hvad er så forskellen? Det er fortsat materiale, man ikke selv betaler fuldt ud for, og det er *fortsat* produceret under kapitalistiske forhold. Kritikken rammer, så vidt man kan se, på samme måde:

- Stock-fotos kan også have et udtryk, der virker “corporate”.
- Hvis man ikke tjekker licenserne nøje, “stjæler” man reelt også materiale³⁰.
- Man betaler stadig ingen creators for arbejdet, så små kunstnere får intet ud af, at man *ikke* bruger AI.

Forslaget om at købe eller hyre grafikerhjælp eksisterer jo nærmest ikke i SUF’s praksis. Derfor er det svært at hævde, at man pludselig giver små creators flere penge ved at vælge en anden “gratis” løsning. Samtidig er det værd at gentage, at alle varer og serviceydelser under kapitalismen er bundet op på udnyttelse af arbejdskraften og en profit, der skabes via merproduktion. Man vil derfor uvægerligt støtte kapitalistiske produktionsforhold – uanset om man køber en AI-service eller noget andet.

³⁰Dette gælder især, hvis man (som mange gør) ikke tjekker licenserne for stock-fotos i detaljer og dermed risikerer at bryde ophavsretten. Nogle stock-fotos er ganske vist frigivet til fri og gratis brug, men pointen er, at få rent faktisk sætter sig ind i, hvad man må og ikke må.

At påstå at man derfor skader kunstneres vilkår ved at bruge AI, når man aldrig har betalt dem førhen, er altså fra et materielt standpunkt ukorrekt – idet der aldrig var en situation, hvor man betalte dem. Ligesom med det tidligere eksempel til den manglende forskel mellem “Kunstner A” og “Kopist B” i deres relation til “Aftager C”, at “Kopist B”’s status som menneske eller AI ikke påvirker denne relation af konkurrence – så gælder det også, at SUF’s brug af gratis kunst produceret af SUF’ere også er en undergravelse af kunstneres indtægtsmulighed, idet de ikke kan konkurrere med den gratis arbejdskraft, som SUF’ere leverer. Af den grund skal man heller ikke omlægge SUF’s praksis til at skulle købe kunst for at skabe yderligere “kunstig”³¹ efterspørgsel i et håb om, at det kan forbedre kunstneres vilkår. Både brugen af SUF’eres gratis arbejdskraft og brugen af AI er ikke at forbydes, fordi det er unfair i sin konkurrence-evne over for småborgerlige foretagender – det viser i stedet kapitalismens begrænsninger.

³¹Kunstig i den forstand at det drives af en moralistisk baseret forbrugs-logik, der håber at efterspørgelsen kan forbedre arbejderes vilkår - hvilket den ikke kan i sammenligning med arbejderenes egen organisering og kamp. Der er ikke behov for forbrugere med medlidenhed til arbejderne/arbejderklassen, arbejder-klassen må selv tiltage sig magten gennem dens egne organisationer og instrumenter af magt.

Konklusion

Spørgsmålet om hvorvidt SUF bør bruge AI-billeder til småting (f.eks. et banner på sociale medier) eller større kampagnemateriale, bør afgøres ud fra de samme parametre, som gælder for menneskeskabte grafikker:

- **Æstetisk kvalitet**
- **Klimabelastning** (og hvad man i praksis kan gøre ved den)

Der er for mig ikke tale om at være *principielt for eller imod* AI-brug, men om at afvise argumentet **imod** AI, når det hviler på ejendomsret og ophavsret. Fra et socialistisk standpunkt giver det ikke mening at kræve “respekt for den private ejendomsret” – heller ikke selvom det sker for at beskytte små aktører. Spørgsmålet om små vs. store aktører ændrer ikke på, at det *er* ejendomsretten, der er problemet i sig selv.

Hvis man mener, at kapitalismens principper for ejerskab er grundlæggende undertrykkende i deres effekt, kan man ikke være **for** ejendomsret i det ene tilfælde (de små) og **imod** i det andet (de store). Det ville i bedste fald være et opportunistisk kompromis. Den lille skala har ikke i sig selv et socialistisk potentiale, så længe der stadig er tale om privat ejendom og markedslogik. Kapitalens vækst og tendens mod monopoler er ikke

en fejl, men en integreret del af kapitalismens dynamik, som netop arbejderklassen må opløse gennem dens overtagelse af produktionsmidlerne. At insistere på en kamp kun mod monopoler til fordel for det småborgerlige fortagende, er at forsøge at regulere den og derved bevare kapitalismen i en af dens former.³²

Kort sagt: Det er ikke “maskinen”, der er problemet, men de kapitalistiske produktionsforhold. AI og automatisering *kunne* frigøre mennesket fra en stor del af (løn)arbejdet, men så længe AI fungerer under kapitalistiske vilkår, bliver den blot endnu et redskab til øget profit og intensiveret udnyttelse. Derfor skal kampen ikke være mod AI, men mod de privatkapitalistiske produktions- og ejendomsforhold.

It is an undoubted fact that machinery, as such, is not responsible for “setting free” the workman from the means of subsistence. It cheapens and

³²Som set ved det reformistiske socialdemokratiske projekt, især i kølvandet af Kautsky og med formuleringen af velfærdsstaten, som er et klassekompromis, der forsøger at tøjle og spænde kapitalismen for en politisk vogn. Det er ikke et opgør med kapitalismen, som søges, men i stedet at den blot reguleres “bedre” – i de værste tilfælde, som med Tony Blair og andre europæiske socialdemokrater, har det resulteret i en neoliberal økonomisk politik som målestok.

increases production in that branch which it seizes on, and at first makes no change in the mass of the means of subsistence produced in other branches. Hence, after its introduction, the society possesses as much, if not more, of the necessities of life than before, for the labourers thrown out of work; and that quite apart from the enormous share of the annual produce wasted by the non-workers. And this is the point relied on by our apologists! The contradictions and antagonisms inseparable from the capitalist employment of machinery, do not exist, they say, since they do not arise out of machinery, as such, but out of its capitalist employment! Since therefore machinery, considered alone, shortens the hours of labour, but, when in the service of capital, lengthens them; since in itself it lightens labour, but when employed by capital, heightens the intensity of labour; since in itself it is a victory of man over the forces of Nature, but in the hands of capital, makes man the slave of those forces; since in itself it increases the wealth of the producers, but in the hands of capital, makes them paupers – for all these reasons and others besides, says the bourgeois economist without more ado, it is clear as noon-day that all these contradictions are a mere semblance of the

reality, and that, as a matter of fact, they have neither an actual nor a theoretical existence. Thus he saves himself from all further puzzling of the brain, and what is more, implicitly declares his opponent to be stupid enough to contend against, not the capitalistic employment of machinery, but machinery itself.³³

Overskydende

Begrebet “borgerlig” handler ikke kun om, hvem man kan lide eller ej, men om en specifik historisk og politisk tankegang, der udspringer af de eksisterende produktionsforhold og de klasser, disse forhold skaber. Ejendomsretten (herunder ophavsretten) er et af de mest glorificerede principper inden for borgerlig jura og diskurs. Men socialister må være parate til at omstyrte den private ejendomsret, uanset om ejeren er stor eller lille.

Vi anerkender, at segmenter af arbejderklassen kan have småborgerlige drømme og stræbe efter et lille stykke af kagen, men realiteten er, at denne stræben ikke

³³Karl Marx, Capital bind 1, del 4, kapitel 15, afsnit 5 “The Strife Between Workman and Machine.” (s. 304-305 i Wordsworth udgivelse) Tilgængelig online ved marxists.org

bringer os nærmere socialismen. Hvis et småborgerligt foretagende bliver udkonkurreret, *proletariseres* de, og deres interesser bliver dermed de samme som arbejderklassens – en kamp for at skabe et samfund, hvor produktionsmidlerne er under fælles kontrol, og hvor *alle* har fri adgang til de ressourcer, de behøver.

I stedet for at kæmpe for kompensation via ophavsretten bør socialister fokusere på at ophæve den kapitalistiske udbytning: At den *reelle* løsning på AI-udfordringerne ikke ligger i at tage småborgernes parti, men i en grundlæggende omvæltning af ejendomsforholdene. Så længe vi eksisterer under profitmaksimeringens logik, vil teknologiske fremskridt bruges til at udvide profiteten på bekostning af arbejderne – store som små.

Vedr. begrebet tyveri

“Tyveri” i den digitale verden er dog ikke helt det samme som fysisk appropriation. En satirisk kommentar på dette ser man i et af Peter Sundes ikoniske mail-svar³⁴, hvor han ironisk foreslår, at hvis noget er “stjålet” i form

³⁴Peter Sunde (medstifter af The Pirate Bay) skrev et sarkastisk brev (rettet til en avis, der hævdede at få “stjålet” indhold), hvor han påpegede det absurde i at kalde digital kopiering for “tyveri”, samt ironiserede over, at man i så fald jo blot kunne “kopiere det stjalne tilbage.” Dermed udstillede han, hvor forskelligt digital kopiering er fra fysisk tyveri – og hvordan begrebet “tyveri” ofte

af en digital kopi, kan man jo altid hente det tilbage og kopiere det selv – hvilket afslører, at analogien til fysisk tyveri ikke er fuldstændig dækkende. Peter Sunde påpeger at denne form for “tyveri”-retorik, at digitalt indhold let kan replikeres uden at fratage den oprindelige ejer sin kopi.

Vedr. acceleration

Den tyske sociolog, Hartmut Rosa, har i sit arbejde med samfundsacceleration påpeget, at accelerationer i samfundet afføder diverse former for decelerationer eks. deceleration for at muliggøre *yderligere* acceleration, som kendt fra at tage tid fra “rotteræset” for at kunne performe endnu bedre i det acceleratoriske system senere, samt deceleration som resultat af overvældelse i form af stress, som eksempler der er uintentionelle decelerationer. Rosa fremhæver også kald på deceleration og grupper, som begår sig med intentionel (social) deceleration, som kendt fra ludditter og amish. At bemærke her er især den ideologiske status af disse diverse grupper, som reagerer mod moderne acceleration og dets effekter.

bruges ret upræcist for at beskytte privilegier under dække af ophavsret.

Such movements have accompanied more or less every new step in the history of modern acceleration, and in particular of *technological acceleration*. Thus, the steam engine, the railway, the telephone, and the computer were met with suspicion and even hostility; in all cases, the oppositional movements eventually failed. (...) On the other hand, there are diverse, often fundamentalist, anti-modernist social movements for (radical) deceleration. This is hardly surprising given the fact that acceleration appears to be one of the fundamental principles of modernity. Among these we find radical religious as well as 'deep ecological' or politically ultra-conservative or anarchist movements. Thus, for German politician and scholar Peter Glotz deceleration has become the new ideological focus of the victims of modernization.³⁵

Den reaktionære tilbagevending til en tidligere produktionsform gennem elimineringen af udviklinger i produktivkræfterne er altså et fællestræk blandt disse ellers diverse grupper. Effekterne af acceleration i produktivkræfterne og dets resultater i kulturelle og sociale sfærer

³⁵Hartmut Rosa, "Social Acceleration: Ethical and Political Consequences of a Desynchronized High-Speed Society" i *Constellations* bind 10 (2003), s. 15-16

ses især i de produktivitets-boosts, som AI har vist for blandt andet produktionen af billedmateriale. Udviklen af open source-modeller har også vist potentialet for AI, som ikke opererer med ophavsret over modelproduktet af et datasæt, men hvor modellen er friset fra ophavsretten som begrænsning på dets brug.